

ΑΠΟΨΗ

Η τριτοβάθμια εκπαίδευση και ο δρόμος προς την αριστεία

Του **ΘΑΝΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ***

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών, με αδιάλειπτη λειτουργία 182 χρόνων, διαθέτει πάνω από 100.000 εγγεγραμμένους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, 800 καθηγητές όλων των βαθμίδων και εκτείνεται σε χώρους άνω των 2.000 στρεμμάτων. Τα τελευταία χρόνια, παρά τη βαθιά οικονομική κρίση που επηρέασε κάθε τομέα στη χώρα μας, έγινε εντατική και συλλογική προσπάθεια υποβάθρου σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του πανεπιστημίου – ακαδημαϊκό, διοικητικό, οικονομικό και υποδομές – και αναβαθμίστηκε η αναγνωρισιμότητα και το κύρος του. Με στοχευμένη προετοιμασία που ανέδειξε το σημαντικό ερευνητικό έργο των καθηγητών, υπήρξε σημαντική άνοδος στις διεθνείς πανεπιστημιακές κατατάξεις. Βελτιώθηκε η εξωστρέφεια με την οργανωμένη κοινωνική του προσφορά και παρέμβαση. Πιστοποιήθηκε επιτυχώς η εκπαιδευτική διαδικασία. Ολοκληρώθηκαν μεγάλα έργα, προγραμματίζεται χρήση και ανέγερση νέων κτιρίων, πραγματοποιήθηκε μελέτη ανακαίνισης και χρηματοδότησης παλαιών κτιρίων, έγινε ριζικός ανασχεδιασμός της αξιοποίησης των κληροδοτημάτων και εξασφαλίστηκαν σημαντικές δωρεές και χορηγίες, κυρίως από κοινωφελή Ιδρύματα.

Για τη δεκαετία του 2020 θέλουμε ένα πανεπιστήμιο που με αξιοπιστία θα παρέχει νέες, επικαιροποιημένες

Για τη δεκαετία του 2020 θέλουμε ένα πανεπιστήμιο που με αξιοπιστία θα παρέχει νέες, επικαιροποιημένες γνώσεις στους φοιτητές και θα διαθέτει τεχνολογία αιχμής και άρτιες ερευνητικές υποδομές.

γνώσεις στους φοιτητές, θα διαθέτει τεχνολογία αιχμής και άρτιες ερευνητικές υποδομές, ολοκληρωμένες και αναβαθμισμένες κτιριακές εγκαταστάσεις και θα μπορεί ταυτόχρονα να είναι πόλος έλξης για φοιτητές από το εξωτερικό. Για να μπορέσει η τριτοβάθμια εκπαίδευση στη χώρα να παρέχει άριστη εκπαίδευση και ταυτόχρονα να είναι ανταγωνιστική άλλων χωρών, η πολιτεία και οι σχετικοί με την ανώτατη εκπαίδευση φορείς μπορούν να συνδράμουν στους παρακάτω τομείς:

• **Αύξηση** της χρηματοδότησης στον τακτικό προϋπολογισμό και στο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Λόγω του δημοσίου και δωρεάν χαρακτήρα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, απαιτούνται πόροι για να αγοραστούν μηχανήματα νεότερης γενιάς, αναλώσιμα, να γίνει η συντήρησή τους, να καλυφθούν οι

«Τα τελευταία χρόνια, παρ' όλη τη βαθιά οικονομική κρίση που επηρέασε κάθε τομέα στη χώρα μας, έγινε εντατική και συλλογική προσπάθεια υποβάθρου σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και αναβαθμίστηκαν η αναγνωρισιμότητα και το κύρος του».

λειτουργικές ανάγκες (ΔΕΚΟ, φύλαξη, καθαριότητα, μεταξύ άλλων). Για παράδειγμα, πώς καθηγητές μας να προσελκύσουν συγκεκριμένες χρηματοδοτήσεις αν δεν διαθέτουν εξειδικευμένα μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας; Οι καθηγητές, μέσω των ερευνητικών προγραμμάτων και των χορηγιών που φέρνουν, βοηθούν σημαντικά προς την αναβάθμιση του πανεπιστημίου και την κάλυψη μέρους των αναγκών του, δεν μπορούν όμως να υποκαταστήσουν την πολιτεία. Σε αυτό το σημείο, η απλούστευση του δημόσιου λογιστικού, με ταυτόχρονη διατήρηση της διαφάνειας, αποτελεί το ζητούμενο,

ώστε να διευκολυνθεί η ταχεία ολοκλήρωση των διαγωνισμών.

• **Αύξηση** του αριθμού των καθηγητών και του λοιπού διδακτικού, εργαστηριακού και διοικητικού προσωπικού, με ταυτόχρονη βελτίωση των αποδοχών τους, ώστε να καλυφθούν τα σημαντικά αριθμητικά κενά της τελευταίας δεκαετίας. Για να προσελκύουμε φοιτητές από το εξωτερικό χρειάζεται, για παράδειγμα, ειδικό διοικητικό προσωπικό, με άριστη γνώση ξένων γλωσσών και δυνατότητα 24ωρης επικοινωνίας (λόγω και της διαφοράς ώρας).

• **Βελτίωση** της νομοθεσίας με ταυτόχρονη μείωση της αντιαναπτυξιακής γραφειοκρατίας. Η απλούστευση των διαδικασιών στους ειδικούς λογαριασμούς κονδυλίων έρευνας είναι κείριας σημασίας, ώστε ποσά που προέρχονται από εξωτερικές πηγές να μπορούν να απορροφηθούν άμεσα, η πρόσληψη προσωπικού να μην χρειάζεται μήνες να διεκπερωθεί, όπως και αντίστοιχα οι λοιπές δαπάνες. Ειδικά για τις δωρεές και τις χορηγίες, η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου θα εναρμονίσει την απορρόφησή τους με αυτή που ακολουθείται στην Ευρώπη και στη Βόρεια Αμερική. Επιπρόσθετα, η δόμηση χρηματοδότησης της έρευνας με αξιολογικά κριτήρια (όχι μόνο για λόγους ηθικής, αλλά για την αποδοτικότητα της χρηματοδότησης), η διασύνδεση έρευνας και τεχνολογίας, οι νομοθετικές ρυθμίσεις για τις πατέντες (ευρεσιτεχνίες) και τα «τεχνολογικά πάρκα-hubs» μέσα στα πανεπιστήμια, η διευκόλυνση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (e-learning) μπορούν να οδηγήσουν τελικά στην ανάπτυξη και στο «brain gain» τη χώρα μας.

• **Αλλαγή** του κανονιστικού πλαισίου των μετεγγραφών και παροχή κινήτρων για να παραμένουν οι φοιτητές στο τμήμα εισαγωγής τους, ώστε να μην παρατηρείται το φαινόμενο να «αδειάζουν» τα περιφερειακά πανεπιστήμια, ενώ άλλα πανεπιστήμια, όπως το Πανεπιστήμιο Αθηνών, να

πολλαπλασιάζουν τους εισακτέους τους, χωρίς επιπλέον προσωπικό ή χρηματοδότηση.

• **Προσέλκυση** φοιτητών εξωτερικού, με διευκόλυνση της παραμονής τους στη χώρα και ευελιξία του πλαισίου για τη λειτουργία ξενόγλωσσων προπτυχιακών (και μεταπτυχιακών) τμημάτων, όπως αυτό που αναμένεται να λειτουργήσει στη Φιλοσοφική Σχολή του ΕΚΠΑ, είναι απαραίτητα για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας για τη λειτουργία του πρώτου προπτυχιακού τμήματος στην Ελλάδα για τους φοιτητές εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουμε να αντιμετωπίσουμε, αφού ολοκληρώσαμε το ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών, και μια σειρά πρακτικών θεμάτων που είναι απαραίτητο να λυθούν για να έρθουν και να παραμείνουν ξένοι φοιτητές στη χώρα μας. Ειδικά για τους φοιτητές του εξωτερικού, αν και η νομοθεσία που διέπει το δικαίωμα διαμονής σπουδαστών είναι παρόμοια με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ο τρόπος εφαρμογής της πρέπει να εξασφαλίζει ευνοϊκές συνθήκες για την προσέλκυση φοιτητών και την ανάδειξη της Ελλάδας ως προνομιακού προορισμού και για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

* Ο κ. Θάνος Δημόπουλος είναι πρόεδρος του Πανεπιστημίου Αθηνών και πρόεδρος της Συνόδου Πρυτάνεων.

